

POLJE 4, 2391 PREVALJE
SLOVENIJA
T: 0038628234500
F: 0038628234501
M: o-fgprevalje.mb@guest.arnes.si
W: os-prevalje.mojasola.si

TRENING ODGOVORNEGA RAZMIŠLJANJA (TOR)

Učenje, poučevanje v razredu je srčika šole. Za uspešno učenje, poučevanje je nujen mir, sproščenost, aktivno sodelovanje, spoštovanje in prijateljska atmosfera. Učenci in učenke morajo imeti možnost učenja brez motenj.

Trening za odgovorno razmišljanje temelji na načelu vzajemnega spoštovanja. Iz tega načela v razredu izhajajo tri pravila:

- Vsaka učiteljica/učitelj ima pravico da jo/ga pri pouka nihče ne moti.
- Vsaka učenka/učenec ima pravico učiti se brez motenj.
- Vsak mora pravice drugih spoštovati.

Socialnega obnašanja se lahko naučimo. Izhodišče treninga so tri temeljne stopnje:

- 1. Postavili bomo jasne meje socialnega obnašanja skupaj z učenci.**
- 2. Socialno obnašanje bomo trenirali s pomočjo ponavljanja.**
- 3. Uspeh prizadevanj bomo redno kontrolirali in korigirali. Vaja in ponavljanje sta najpomembnejši del tega projekta.**

Cilji projekta:

- Osnovni cilj projekta je, da se lahko učenci, ki so se pripravljani učiti, učijo v okolju, kjer ni motenj.

Kdor ne zmore upoštevati razrednih pravil, gre v sobo za razmislek in tam razmisli o svojem vedenju.

- Drugi cilj je nudenje pomoči učencem, ki motijo pouk.

Učenci se sami odločijo, če želijo ostati v razredu ali ne. Če se odločijo, da ostanejo v razredu, se morajo držati osnovnih pravil. Sami so odgovorni za posledice svojih odločitev. Kdor trenutno ne more, noče upoštevati pravil, ima možnost, da v sobi za razmislek skupaj s strokovnim delavcem (ki ima določen način dela z motečimi učenci) reflektira svoje vedenje in poskuša najti vzroke za neustrezno vedenje. V sobi za razmislek učenec izpolni formular vrnitve v razred, v katerem napiše, kako se bo po vrnitvi v razred obnašal.

- Motenje pouka se ne dopušča. Učenca, ki moti pouk, se najprej spoštljivo opomni na šolska pravila in vpraša, kaj dela. Če učenec po treh opozorilih ne menja svojega vedenja, mora (učenec se prostovoljno odloči, ali bo upošteval skupno sprejeta pravila ali ne) zapustiti razred in oditi v sobo za razmislek.

Seveda ni mogoče pričakovati, da bodo vsi učenci, ki imajo vedenjske probleme oziroma določene primanjkljaje (nezmožnost empatije; preslabo kontrolo čustev; ne znajo reševati problemov in imajo pomanjkanje znanja, kako ravnati, ko so jezni ali besni), prostovoljno sodelovali v projektu in spremenili svoje vedenje. Za te učence, ki jih ni tako veliko, je potrebna še dodatna obravnava pri šolski svetovalni službi, na centrih za socialno delo in v drugih institucijah.

V razredu se učitelji in razredniki skupaj z učenci pogovorijo o pomenu pravil za skupnost in skupaj sprejmejo razredna pravila, ki so v našem primeru takšna:

Jaz:

- **poslušam, ko moji sošolci in moji učitelji govorijo,**
- **počakam, da me učitelj/-ca pokliče,**
- **sledim navodilom svojih učiteljic in učiteljev,**
- **sodelujem pri pouku v svojem razredu,**
- **se do sošolcev in sošolk ter do učiteljev in učiteljic vedem spoštljivo,**
- **vedno pozdravim in odzdravim,**
- **ne uporabljam žaljivk,**
- **nikomur ne grozim in nikogar ne izsiljujem,**
- **nikoli nikogar ne udarim,**
- **pazim na lastnino svojih sošolcev in sošolk, učiteljev in šole,**
- **opozarjam sošolce, če kršijo pravila.**

RAZREDNA PRAVILA IN POSTOPKI DELA UČITELJA/ ICE OB MOTENJU POUKA

Program TOR temelji na načelu vzajemnega spoštovanja. Ko to načelo prenesemo v razred, potem iz tega izhajajo tri pravila, o katerih se ni mogoče pogajati:

1. Vsak učenec/a ima pravico do učenja brez motenj.
2. Vsaka učiteljica in učitelj ima pravico do nemotenega poučevanja.
3. Vsi morajo vedno upoštevati pravice drugega.

V razredu se učitelji in razredniki skupaj z učenci pogovorijo o pomenu pravil za skupnost in skupaj sprejmejo **razredna pravila**, oziroma jih vsako leto ponovijo:

Jaz:

- poslušam, ko moji sošolci in moji učitelji govorijo,
- počakam, da me učitelj/ca pokliče,
- sledim navodilom svojih učiteljic in učiteljev,
- vedno pozdravim in odzdravim,
- ne uporabljam žaljivk, se ne posmehujem in se ne norčujem,
- nikomur ne grozim in nikogar ne izsiljujem,
- nikoli nikogar ne udarim,
- pazim na lastnino svojih sošolcev in sošolk, učiteljev in šole,
- opozarjam sošolce, če kršijo pravila.

Učitelji na začetku šolskega leta in drugače po potrebi, seznanijo učence, kaj se zgodi, če učenci/ke kršijo razredna pravila, motijo pouk.

Če učenec/a moti pouk, ga učitelj/ica:

1. **Najprej opozori, tako, da ga pokliče po imenu.**
2. **Če z motenje pouka nadaljuje, ga učitelj/ca vpraša:**
Kaj delaš?... Kakšna so pravila? ...Kaj se zgodi, ko kršiš pravila?
3. **Če učenec/a z motenjem nadaljuje, mu učitelj/ica reče: Vidim, da si se odločil, da greš v sobo za razmislek.** Prosim, da odideš iz razreda in greš v sobo za razmislek.

Učenec/ a zapusti razred z »Obvestilom o neustreznem vedenju učenca/ke v razredu in odide v sobo za razmislek.

Če učenec/ka ne želi oditi, učitelj/ica obvesti starše oziroma šolsko svetovalno službo (ravnateljico, pomočnico ravnateljice)

Opomba:

Učitelj naj bo ob motenju pouka miren in naj ne reagira na osebnem nivoju. Ko se učenec/a vrne iz sobe za razmislek, učitelj/ica pregleda » Načrt vrnitve v razred« in so o njem pogovori z učencem/ko, ko ima čas.

OBVESTILO O NEUSTREZNEM VEDENJU UČENCA/KE PRI POUKU

Zaradi spodaj opisanega vedenja gre v sobo za razmislek:

Ime in priimek učenca/ke: _____ Razred: _____ Datum, čas _____

Učenec/ka, kljub opozorilom:

1		ni upošteval/a učiteljevih navodil.
2		je ugovarjal/a učitelju/ici.
3		se je norčeval iz učitelja/ice in jih žalil.
4		je učitelju/ici grozil.
5		je neprestano govoril/a s sosedom.
6		se je iz sošolcev posmehoval/a.
7		je sošolce žalil/a.
8		je sošolce nadlegoval/a, fizično napadel/a.
9		je sošolcem grozil/a.
10		je brez dovoljenja poklical/a sošolca v razredu.
11		je poslal/a listek s sporočilom sošolcem.
12		je prišel/a k pouku prepozno.
13		je pouk predčasno zapustil/a.
14		ni prinesel/a k pouku materiala za delo.
15		je poškodoval/a tujo lastnino.
16		je metal/a papirčke in podobno po tleh.
17		je spuščal/a neprimerne glasove.
18		je med poukom jedel/a in pil.
19		je zamazal/a mizo.
20		je brez dovoljenja odprl/a okno.
21		je brez dovoljenja hodil/a po razredu.
22		se ni držal sedežnega reda.
23		je položil noge na mizo.
24		je prebiral/a časopis, revijo.
25		se je učil za drugi predmet ali pisal domačo nalogo.
26		je poslušal/a glasbo.
27		je uporabljal/a mobilni telefon.

Drugo: _____

Ime in priimek ter podpis učitelja/ice: _____

NAČRT VRNITVE V RAZRED

Ime in priimek učenca/ke: _____ Razred: _____ Datum, čas: _____

Tvoje vedenje pri pouku je vzrok, da si obiskal/-a sobo za razmislek. Spodnja vprašanja ti bodo v pomoč pri prilagajanju tvojega vedenja razrednim pravilom.

1. Kaj si naredil/-a, da te je učitelj/-ica opozoril ?

2. Kako bi se lahko izognil opozorilu učitelja/-ice?

3. Zakaj te je učitelj/-ica drugič opomnil/-a?

4. Kaj konkretno boš v prihodnosti naredil/-a, da ne boš kršil pravil vedenja pri pouku?

5. Koga boš prosil/-a, da ti posodi zvezek, da boš prepisal/-a manjkajočo snov?

6. Kateremu učitelju/-ici boš pokazal/-a ta načrt?

Dogovor:

Želim zopet prisostvovati pouku, brez motenja in upoštevati razredna pravila.

Zavežujem se, da bom upošteval svoj načrt!

Podpis učenca/-ke: _____

Podpis strokovnega delavca: _____

Sobo za razmislek zapustil ob: _____

(Če nimaš prostora lahko napišeš tudi na drugi strani lista.)

SUGESTIJE ZA RAZGOVOR STROKOVNEGA DELAVCA Z UČENCEM/UČENKO PRI PISANJU NAČRTA VRNITVE V RAZRED

Pri izdelavi načrta vrnitve v razred učenci in učenke poskušajo razmišljati o spremembi svojega vedenja. Pri tem lahko resno razmišljajo o spremembi svojega vedenja, ali pa želijo samo čim prej zapustiti sobo.

Spodaj napisani primeri bodo morda povečali možnost dejanske spremembe vedenja.

Je nenehno govoril s sosedom in s tem motil pouk	<ul style="list-style-type: none"> Naj se s sosedom zjutraj sreča pol ure pred poukom in se z njim pogovori o pomembnih stvareh, da kasneje ne bo motil več pouka. Naj sam vodi listo opaznanj (ček listo) in si beleži, kdaj se ne drži pravil o govorjenju. Ali pa njegovo vedenje opazuje sošolec in beleži in na koncu pokaže rezultat učitelju. Naj se dogovori s sosedom, da ob kršitvi dogovora vsakič plača 0,10 Eura v razredno blagajno. Dogovor z učiteljem o spremembi sedežnega reda.
Zasmehuje sošolca/ko	<ul style="list-style-type: none"> Se pisno z imenom in priimkom, podpisom opraviči. Razmisliti ali v ozadju nerešeni konflikt. Pogovor s sošolcem. V pismu sošolcu objasniti, kaj je hotel z norčevanjem povedati sošolcu. S pismom skupaj s sošolcem na razgovor.
Žali sošolca/ko	<ul style="list-style-type: none"> Se pisno z imenom in priimkom, podpisom opraviči. Razmisliti ali v ozadju nerešeni konflikt. Pogovor s sošolcem. V pismu sošolcu objasniti, kaj je hotel z žalitvijo povedati sošolcu. S pismom skupaj s sošolcem na razgovor.
Sošolca nadleguje, napade	<ul style="list-style-type: none"> Razmisli, kaj sploh hoče od sošolca. O tem napiše pismo in ga naslovi na sošolca ter ga odda v tajništvo. Zamenjava vlog: postavi se v vlogo napadenega in si zamisli, da gre napadeni na policijo, da prijavi napadalca. Napiše prijavo policiji, kjer opiše svoje občutke ob napadu nanj.
Učitelja/ico smeši oziroma užali	<ul style="list-style-type: none"> Napiše žaljivke, ki jih pozna in jih obrazloži. Ta seznam dopolni z žaljivkami, ki si jih že doživel v razredu. V pismu učitelju/ici (z naslovom) opiše kako so ga že žalili in kako je na to reagiral. V pismu učitelju/ici prevede, kaj je želel povedati, ko je učitelja/ico užalil in smešil.
Je učitelju/ici grozil	<ul style="list-style-type: none"> Napiše, zakaj grožnje učiteljem niso zažele. Napiše grožnje učiteljem, ki jih pozna in jih obrazloži. Ta seznam dopolni z grožnjami, ki jih je že doživel v razredu. Napiše, kako naj bi reagiral, na primer globoko vdihnil, vtaknil roke v žep, vprašal ali lahko gre ven, vprašal ali lahko po pouku govori z učiteljem.
Zakriči v razredu oziroma vpraša brez vprašanja	<ul style="list-style-type: none"> Naj sam vodi listo opaznanj (ček listo) in si beleži, kdaj se ne drži pravil o govorjenju. Ali pa njegovo vedenje opazuje sošolec in beleži in na koncu pokaže rezultat učitelju. Naj se dogovori z učiteljem/ico, da ob kršitvi dogovora vsakič plača 0,10 Eura v razredno blagajno
Je pred zaključkom pouka zapustil razred	<ul style="list-style-type: none"> Dogovor s prijatelji, da ga počakajo po pouku. En teden naj vsak dan zapiše zadnji stavek, ki ga pri pouku izgovori učitelj/ica in šele nato vstane iz klopi. Torbo pusti pri učitelju in jo vzame, ko je konec ure, pouka.
Je med poukom jedel in pil	<ul style="list-style-type: none"> Pred poukom, uro pospravi hrano in pijačo v torbo,.. V odmoru najprej poje malico in popije.
Je zamazal mize	<ul style="list-style-type: none"> Prihodnjič, ko bo to storil, mora očistiti vse mize v razredu. Če se to ponovi, mora očistiti mize v dveh učilnicah,.. Naj si pripravi na mizo papir na katerega lahko čečka.
je bral časopis, revijo,..	<ul style="list-style-type: none"> V pismu staršem napiše sporočilo, da vstane prej, da bo lahko prebral časopis, revijo.

	<ul style="list-style-type: none"> • Napiše, kaj mora dati na mizo pri pouku. • Podpiše pogodbo, da bo časopis, revijo takoj da sošolcu, če bo med poukom bral. • Časopis kupi šele na poti iz šole.
Se je učil za drug predmet, oziroma je delal DN	<ul style="list-style-type: none"> • Določiti kontrolorja domačih nalog (oče, mama, brat, sestra,..), ki bodo skrbeli za kontrolo DN. • Napisati pogodbo o času dela DN.
Se ne drži sedežnega reda	<ul style="list-style-type: none"> • Napisati pozitivne in negativne strani sedežnega reda v razredu. • V pismu razredu napisati prednosti določenega sedežnega reda. • Narisati sedežni red razreda.
Je brez dovoljenja hodil po razredu	<ul style="list-style-type: none"> • Dogovor glede na vzrok hoje po razredu.
Je položil noge na mizo	<ul style="list-style-type: none"> • Napisati referat o govoricu telesa in ga predstaviti sošolcem. • Vse mize v razredu počisti. • Napisati pismo staršem,
Je poslal listek po razredu	<ul style="list-style-type: none"> • Za vsakega učenca v razredu napiše kakšne dobre lastnosti ima in kaj želi od vsakega posameznika. Obvestila pošle po pošti ali jih prebere pred razredom. • Od sedaj naprej bo vsa obvestila, ki si jih pošiljajo, prebral pred razredom.
Metal papirčke oziroma druge stvari po tleh	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisati pogodbo, da bo en teden skrbel za red in čistočo v razredu. • En teden na dvorišču šole opazoval, kdo meče smeti po tleh (med odmorom) in mu rekel naj pobere in nese v smetnjak. Če tega ne bo storil, mora to narediti sam..
Posluša glasbo med poukom	<ul style="list-style-type: none"> • Napiše pismo staršem in obrazloži, zakaj je med poukom poslušal glasbo (starši mu radio,..za nekaj časa vzamejo). • Napiše pismo učitelju/ici, v katerem opiše predloge za bolj zanimivo uro.
Uporablja prenosni telefon	<ul style="list-style-type: none"> • Telefon odda učitelju in ponj pridejo starši.
Spušča neprimerne glasove	<ul style="list-style-type: none"> • Napiše pismo razredu, kjer obrazloži, zakaj se ne more kontrolirati. • Se obvezati, da bo en teden poskusil kontrolirati svoje obnašanje.
Prišel prepozno k pouku in motil pouk	<ul style="list-style-type: none"> • Se obveže, da ne bo več zamujal. V primeru, da se to še zgodi mora počakati pred razredom in uro nadomestiti kdaj drugič (na primer po 6. uri) • Napisati pisma v podjetja in jih vprašati, kaj naredijo z učenci, ki zamujajo k praksi.
Ne prinese s seboj material za šolsko delo	<ul style="list-style-type: none"> • Napiše pismo staršem, zakaj ni prinesel s seboj materiala. Prosi starše naj mu vsak večer pregledajo torbo, če ima vse za šolo. • Napiše ček liso za vsak dan in sproti preverja, če ima vse s seboj.
Odpira okno brez dovoljenja	<ul style="list-style-type: none"> • Se obveže, da bo skrbel za prezračevanje razreda.

PREDNOSTI PROGRAMA TOR ZA UČENCE/KE

- Učenec neposredno izve za posledice svojega vedenja
- Pomaga učencem pri učenju odgovornega ravnanja (vsak ima možnost s držati pravil ali ne).
- Zavedajo se, da so sami odgovorni za svoje vedenje (lastno vedenje lahko vodi do odgovornega vedenja)
- Ni nobene alternative za sobo za razmislek
- Spozna pozitivne odnose z učiteljem v sobi
- Se ga ne pošilja iz razreda pred vrata ali kako drugače, ampak gre v mirno atmosfero sobe, kjer lahko razmisli o svoji vlogi pri konfliktu v razredu.
- Mora svojo odločitev, dogovor pisno formulirati.
- Mora pri vrnitvi v razred sam vzpostaviti kontakt z učiteljem in se dogovoriti o manjkajočem delu oz. o delu doma

PREDNOSTI ZA UČITELJA

- Deluje do motečega učenca mirno s spoštovanjem
- Lahko v konfliktni situaciji suvereno reagira in mu ni potrebno permanentno iskati novih sankcij.
- Ne počutijo se več tako osebno vpletene v konflikt, tako, da ne reagirajo več tako na osebni ravni.
- Sedaj se počutijo ob konfliktu konkretno podprte s strani šole in s tem bolj sigurni vase.
- Postajajo bolj sproščeni

PREDNOSTI ZA RAZRED

- Delovni, motivirani učenci so manj moteni pri svojem delu
- Ni več dolgih prerekanj z motečimi učenci v razredu.
- Pozornost učiteljev ni več toliko usmerjena na motenje.
- Več učinkovitega in kvalitetnejšega pouka.
- Imajo sproščene učitelje.

Inovacijski projekt poteka v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo.

Projekt TOR poteka že od šolskega leta 2012/2013.